

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 21 ▼ 5 JUNI ▼ 2023

“NIEUW DUO ALFRED EN NATALIE BRENGT HUMOR, NIEUWE MEDIA EN SPONTANITEIT OP MATIG BEZOCHTE ‘MAAS!’

NIEUWE VOORZITTER STELT STADSHAVEN MEER OPEN VOOR VESTINGBEWONERS, ROEIERS EN GESCHIEDENIS VAN DE RIVIERVISSERIJ

VESTINGAGENDA NA VEEL PRATEN OMGEZET IN UITVOERINGSPLAN. KOM 21 JUNI EN OORDEEL OF DE GEMEENTE LAAT ZIEN WAT ZE WAARD IS

HENNIE “WITTE NOG” NEEMT NA DRIE SEIZOENEN AFSCHEID... EN HOE! ARIE METZ NEEMT ‘T STOKSKE OVER. DAN WITTE DA ALVAST WAOR

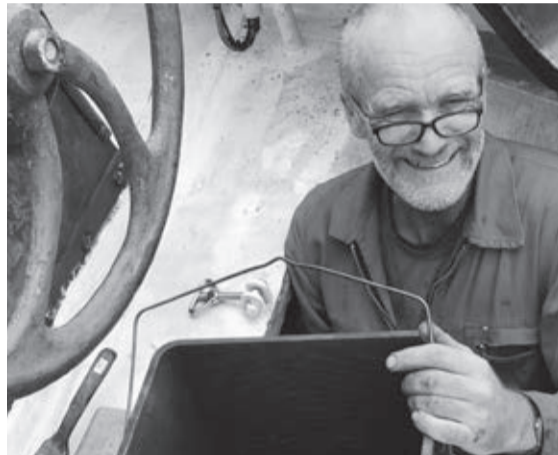
EN EWA (EN WILLEM) NEMEN DE TAAK VAN MONIQUE OVER. DANK JE WEL MONIQUE VOOR AL DIE JAREN INZET EN ENTHOUSIASME

HISTORISCHE HAVEN ZET NIEUWE KOERS UIT

Stichting Historische Stadshaven heeft sinds april een nieuwe voorzitter aan het roer. Het is oud stadshavenbewoner en schipper Bart Verkade. Bart ziet graag meer reuring in en rond de historische haven en zoekt nadrukkelijk meer verbinding met de vesting.

Binnenkort gaat het nieuwe bestuur in gesprek met de havenbewoners en daarna ook met de eigenaren van de zalmschouwen die in de haven liggen. Wat kan er beter en hoe zorgen we voor meer reuring staan hoog op de agenda. Daarnaast is er contact gezocht met het Visserijmuseum om te kijken hoe ze samen het rijke Woerkumse riviervisserij verleden meer onder de aandacht kunnen brengen. En gaat er gepraat worden met de groeiende vloot van ‘St Ayles Skiffs’* om

te onderzoeken of zij ook een eigen plekje binnen de haven kunnen krijgen.

“We willen de haven ook meer landelijke bekendheid geven. Het was dan ook een geschenk dat André van Duin en ‘Juffrouw Janny’ met hun boot onlangs Woerkum aandeden voor hun TV-programma. Daarnaast komen er in augustus zo’n 20 historische bedrijfsvaartuigen naar Woudrichem. Waaronder hun

verenigingsschip de “Terra Nova” dat in 1929 in opdracht van de Woerkumer Levien Hooglander gebouwd werd en dat jaren onder Woerkumse vlag gevaren heeft.

Verbinding met de vestingbewoners staat ook hoog in het vaandel. Zo zijn we, op initiatief van restaurant De Stroming, aan het kijken of we een jeu de boules-baan op het haventerrein kunnen aanleggen. Ook de werfshuur willen we meer openstellen voor publieke activiteiten.”

De eerste concrete activiteit voor vestingbewoners staat al gepland. Tijdens het bezoek van die historische vaartuigen op 2 augustus wordt er een borrel op de ‘Terra Nova’ gehouden waarbij o.a. oude films over de de binnenvaart en riviervisserij gedraaid gaan worden. Deze avond is speciaal voor de vestingbewoners bedoeld en de entree is gratis.

* www.wsv-woudrichem.nl/onze-boten

VACATURE

Het bestuur van de historische haven zoekt nog nieuwe bestuursleden, met name een secretaris wordt node gemist. Affiniteit met de geschiedenis van de scheepvaart en riviervisserij is een pré. Nadere informatie of uw sollicitatie graag mailen naar info@bartverkade.com

Denkend aan Holland: Uitzending eind augustus/begin september. Schipper André en juffrouw Jannie bij voetveer foto VVV Biesboschlinie

ANNA MAGRIETHA 100 JAAR

UNIEK INKIJKJE BIJ HISTORISCH VRACHTSCHIP

Het is amper voor te stellen maar 100 jaar geleden werden er nog vrachtschepen gebouwd zonder een motor, ze hadden zeilen en vaarden op de wind. De ‘Anna Magrietha’ is zo’n vrachtschip. Het werd in 1923 in Smilde gebouwd. De opdrachtgever was de familie Stam uit Meppel en deze Steilsteven heeft tot kort na de Tweede Wereldoorlog zonder fossiele brandstof gevaren. De familie Stam had een turfhandel en vervoerde turf* vanuit Drente - via de Zuiderzee** naar wat we tegenwoordig de randstad noemen.

een kijkje te komen nemen. Er is van 5 t/m 10 juni een tentoonstelling in de werfshuur over het schip en de jarige zelf ligt daar tijdelijk naast. Ook de nagenoeg authentieke roef kan bezichtigd worden. Echte openingstijden zijn er niet. “Als we niet in de werfshuur zijn dan gewoon even op de deur van de roef kloppen dan komen we er aan”, aldus Tienke.

* turf is gedroogd veen dat als brandstof werd gebruikt. Zowel thuis als voor de opkomende industrie die er onder andere ovens en brouwerijen mee verhitten.

** De Zuiderzee heet sinds de aanleg van de afsluitdijk; het IJsselmeer.

De huidige eigenaren en trotse bewoners van de ‘Anna Magrietha’: Tienke Sminia en Roel Buis nodigen vooral ook vestingbewoners uit om

“DE VESTING STROOMT” WORDT GEPRESENTEERD OP INLOOPAVOND

Nieuwsgierig naar wat wij in de toekomst in de vesting kunnen verwachten? Kom dan naar de inloopavond op 21 juni 2023, 19.30 uur tot 21.00 uur, in het Visserijmuseum.

De afgelopen zeven maanden hebben vertegenwoordigers van de buurtverenigingen, de historische haven, ondernemers, gemeente, de Hervormde Kerk en cultuur in de Vesting een uitvoeringsprogramma gemaakt. Het bouwt voort op de vorig jaar door het College van Burgemeester en Wethouders vastgestelde Vestingagenda.

Wat staat er in dit programma?

De afgelopen zeven maanden hebben we tientallen ideeën en plannen verzameld en besproken. Alle initiatieven kwamen van bewoners, organisaties, gemeente of andere belanghebbenden die het wilden opzetten, trekken en uitvoeren.

Projecten:

De initiatieven variëren van het ontwikkelen van een handboek voor straatmeubilair en een “pop-up raad” tot het uitzetten van betere loop- en vaarroutes. Sommige zijn geheel zelfredzaam en lopen al op rolletjes, zoals advies en gesprekken over energietransitie. Voor andere, zoals het delen van het erfgoed van de Vesting en de Historische Haven door QR-codes, sluiten gemeente en bewoners de handen ineen. Om een aanpak te bedenken wordt subsidie bij de Provincie aangevraagd. Relatief kleine voorstellen en acties kunnen belangrijk bijdragen aan de leefbaarheid.

Vliegwielen projecten:

Een aantal grotere, langlopende initiatieven zijn aangemerkt als “vliegwielenprojecten”. Dit zijn projecten waar meerdere partijen bij betrokken zijn en die in de Vesting ook direct een voelbaar effect hebben. Sommigen van deze projecten lopen al heel hard zoals de “Woonkamer van de Vesting” en “Energie in de vesting”. Prominent is het onderzoek naar de herbestemming van het Arsenaal, waarin gekeken wordt of hier verschillende functies kunnen samenkomen. Er zijn ideeën om activiteiten te organiseren voor jongeren bij Den Bol.

De rode draad:

Dit uitvoeringsprogramma bouwt direct voort op de Vestingagenda, die vier hoofdthema’s bijeenbracht: de historische, leefbare, levendige en toegankelijke Vesting.

Hoe gaat het nu verder?

Op 21 juni 2023 wordt een inloopavond georganiseerd in het Visserijmuseum in de vesting. We presenteren hier het uitvoeringsprogramma en praten hier graag met jou en anderen in de vesting over door. Daarna gaat het uitvoeringsprogramma naar het College voor besluitvorming.

“Via ondernemen@gemeentelena.nl kunnen bewoners en andere betrokkenen in de vesting een digitale versie van het eindconcept Uitvoeringsprogramma De Vesting Stroomt opvragen.

Dus zet in je agenda: 21 juni 2023, 19.30 uur tot 21.00 uur, in het Visserijmuseum in de vesting.

DOOR
HENNIE NEVEN-ROS

HOE HET BEGON IN 'T POORTAOL MET DE TERUGWANDELING DOOR DE TIJD

We begonnen op de Hoogstraat in het oude huske, waar we nog in de teil gingen en op de plots een flappie hadden in een hokske. Daarna kwam Jo Buiten aan de beurt met zijn winkel van sinkel en oma Bas die met zijn oliekarre langs de deuren ging. De baker "Marie den ouwe" werd uitvoerig besproken en hoe haar dochter Aal het stokje over nam van haar. De viering van 600 jaar stadsrechten werd ook niet vergeten. Hoekskes en plekskes waren er ook zat in Woerkum dus ook de flessenkelder van 't Cul hebben we besproken. De dichtgevroren Merwede en Carnavalsvereniging "Kwakke Erremoei" is beschreven, zodat we die

nooit vergeten. Toneelvereniging "De vriendenkring" kwam natuurlijk ook aan bod, om over de vissers met hun zalmschouwen en magere vangsten maar te zwijgen. Janus met zijn visserijdagen en de Schokker maakten dat het verleden weer heden werd. De "Goudkust" ligt er nog en de film "Oorlogswinter" werd voor Woerkum een bijzondere belevenis. Van de rederijen heb ik er één uitgelicht in twee delen en daarna kwam "Dokter Tinus", die Woerkum in één klap "wereldberoemd" maakte.

Markante Woerkummer Chiel Verschuur kwam voor het voetlicht op verschillende manieren en we hebben kunnen lezen bij welke kruideniertjes men de boodschappen deed vroeger. Toen kwam 650 jaar stadsrechten en dat grote feest is met veel trots beschreven. We lazen over Harry waar we een patatje met goeie troep konden eten en over Ted waar je een heerlijk schepijsje kon kopen. Van Schuppen met zijn furnituren en verschillende slagers passeerden de revue. Aai de Joode en Janus Viveen kwamen langs met de groentekar en toen gingen we naar de grôte gracht voor de winterse ijspret. Een stukje rampen geschiedenis werd ook niet vergeten en we gingen met z'n allen terug naar school. Wandelend met wandelclub "Marjeu" kwamen we bij de Veste, waar bijna iedereen wel een leuke herinnering aan heeft en dus een feest van herkenning is. En zo komen we bij 25 jaar vrij, wat

feestelijk gevierd werd en dat is tevens het eindpunt voor mij.

Na drie seizoenen "Witte nog" verhaaltjes is mijn schoenendoos leeg en heb ik besloten er mee te stoppen en het stokje over te dragen. Met veel plezier heb ik geprobeerd een stukje Woerkum van vroeger te delen met de lezers van "De Poortaal" en wil ik de redactie hartelijk bedanken voor deze leuke kans.

Ook wil ik iedereen bedanken voor de leuke reacties en de complimenten die ik mocht ontvangen en alle mensen die foto's en inlichtingen hebben gegeven... Bedankt!!

Met vriendelijke groet,
Hennie Neven.

SUCCESSVOLLE RUBRIEK GEBUNDELD IN BOEKJE

Na drie jaar en 29 afleveringen is de koek op. Vandaag publiceert Hennie Neven-Ros de allerlaatste 'Witte nog'. De verhalen en foto's over het vroegere Woudrichem zijn gebundeld in een boekje dat verkrijgbaar is bij boekhandel Tante Bethje en Oude Liefde.

Of ze niet door wilde gaan, vroeg de redactie haar. De rubriek 'Witte nog' was een succesnummer. Voor getogen Woerkumers was het een feest van herkenning en voor nieuwkomers een bron van niet alledaagse informatie. Op onderhoudende wijze leerde je meer over de geschiedenis van het stadje, de inwoners en hun gewoontes. Hennie Neven-Ros schreef in geuren en kleuren over markante Woerkumers, over de vele winkels, een bevroren Merwede, vissers, filmopnames en nog véél meer. "Ik vind het heerlijk om te schrijven en heb een heel fotoarchief. Als ik door de foto's blader, komen de verhalen vanzelf terug. Maar nu is de bron droog. Alles wat ik kan beschrijven, heb ik beschreven."

Inmiddels schrijft ze persoonlijke columns voor familie en vrienden, knutselt ze huisjes met complete inrichtingen, maakt ze knuffels en beeldjes van klei. In Almkerk welteverstaan. Lezers vermoeden wellicht dat de schrijfster van de rubriek met geen tien paarden uit Woudrichem te krijgen is, maar het grootste deel van haar leven speelde zich elders af.

Ze is geboren op slot Loevestein, in het huis van opa en oma. Opa was er fortwachter en haar ouders woonden bij hen in omdat er na hun huwelijk (1951) geen woning te krijgen was in Woudrichem. Ze heeft er geen herinneringen meer aan want na een jaar verhuisde het gezin naar de Hoogstraat. Vijf jaar later trokken ze naar 'de lege borden buurt', die zo werd genoemd vanwege de hoge huren. Het duurde niet lang want vader kreeg werk in Rotterdam en dus verhuisde het gezin naar de grote stad. In het weekend waren ze altijd in Woudrichem. Na 6 jaar Rotterdam kregen haar ouders een huis in Woudrichem en gingen ze terug naar de roots, tot groot verdriet van Hennie. Ze was 14 jaar, de wereld lag aan haar voeten. "Ik wilde niet naar Woerkum. Rotterdam was veel vlotter en ik had er een vriendje. Ik vond het dorps gedoe hier en het Altenacollege bekrompen."

Ze wilde het liefst terug, maar toen ze eenmaal ging werken in de winkel van Sommer in Gorinchem sleet het verlangen naar Rotterdam. Na haar huwelijk woonde ze in Gouda, even in Cuijk en nu al weer elf jaar in Almkerk. Tegen de muur staat een uitsnede van de 'skyline' van Woudrichem. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Niks mis hoor met Almkerk, maar ze wacht nog altijd op een huurwoning in Woudrichem, waar ook haar moeder woont. "Het blijft trekken. Het is je grond, je thuis, je kent iedereen. Ik ben verweven met Woerkum."

DE GIERZWALUWEN VAN WOERKUM

Jan Willem den Besten

Gierzwaluwen zijn slanke, donkerbruine vogels. Met hun sikkelvormige vleugels lijken het vliegende ankers. In mei vinden ze hun weg naar Woerkum om in een muur of onder een scheefliggende of gebroken dakpan te broeden. De eitjes liggen op veertjes of het pluche van een oud mussennest en komen in 20 dagen uit. Gierzwaluwen houden van vliegen. Scherend over weiden en wateren vangen ze insecten voor hun kroost. Weinig muggen door slecht weer? Dan vliegen ze met 100 km per uur gewoon even op en neer naar Frankrijk.

Na juli lossen gierzwaluwen op in de lucht en cruisen dan kriskras over het Afrikaans continent. Nimmer landen ze, want op hun onderontwikkelde pootjes kunnen ze staan noch lopen. Evolutionair uniek is wel dat ze afwisselend één hersenhelft uit kunnen zetten. Zo slapen en vliegen ze in 9 maanden gemakkelijk 250 duizend kilometer bij elkaar waarna ze in mei "hun" pan weer vinden. Als een ijverige huiseigenaar de dakpan niet heeft recht gelegd, dan wurmt het stelletje zich naar binnen voor gezinsuitbreiding. Jongen van vorig jaar broeden nog niet maar veroorzaken hun ouders nog wel eens hoofdpijn. Om hun ouders te stangen, maken ze er nogal eens een sport van om luid krijsend rakelings over de pannen van het ouderlijk huis te duiken.

Daktegels zijn een relatief modern gegeven. Van nature broedden gierzwaluwen in berggebieden op kliffen en in spelonken. Meer dan 2000 jaar geleden verleidden de Romeinen gierzwaluwen onbewust om de chique mediterrane villawijken te bevolken die overal rond de Middellandse Zee uit de grond

gestampt werden. Belangstelling voor polderarchitectuur werd pas gestimuleerd toen Hollanders in de late Middeleeuwen meer met steen en dakpannen gingen werken. Wellicht vonden de eclecticische Woerkumers van de late Renaissance deze vogels van de nieuwe tijd wel geinig en modieus. Waarschijnlijker echter zochten ze verontrust naar manieren om hun modieuze pannendak strakker te leggen en gaten in muren te dichten om deze onheilspellende, hysterische vogels beter buiten de deur te houden.

Zoals de schreeuw van de (puber) gierzwaluw vandaag door de vestingstraten schalt, zo zullen de gierzwaluwen in het verleden ook de vissers, boeren, handelaars en bestuurders van de vesting wel eens uit hun slaap hebben gehouden. En die ene nacht dat Jacoba hier sliep, kon zij überhaupt een beetje ongestoord slapen? Dat is wat natuur me soms brengt: een nieuw besef hoe we vanuit het heden verbonden zijn met het verleden en de toekomst, en hoe dat ons kan overstijgen.

Wilt u meer weten over de meer dan 250 vogelsoorten die rond Woerkum te zien zijn? Laat het mij weten (jwdenbesten@gmail.com) of raadpleeg Tante Bethje voor de beste vogelboeken.

Ziet u graag per direct een gillende of broedende gierzwaluw? Klik dan naar deze video: www.vogelbescherming.nl/video/3lZ8yCHy

Lente in Woudrichem

De koude wind blaast me bijna uit mijn jas, maar de lente heeft dan toch eindelijk zijn weg naar ons stadje gevonden. Vanuit mijn raam kijk ik naar de witte schuimkoppen op de Waal en de bedrijvigheid aan de overkant. Het oplopen van de dijken is geen betoverend aangezicht, maar wel een teken van vooruitgang. Ik dwing mijn ogen terug naar mijn scherm om nog wat mooie zinnen te schrijven, maar dwaal in gedachten af naar de rijke geschiedenis van Woudrichem. Al eeuwenlang is ons stadje een plek van strategische waarde. Een plek waar verandering en vooruitgang hand in hand zijn gegaan.

Misschien worden daarom nieuwe bewoners niet argwanend nagekeken, maar vriendelijk welkom geheten en opgenomen in de warme kring van vestingbewoners. Deuren gaan open, glazen worden rijkelijk geschonken, tafels worden gedekt met zondags servies en nieuwe vriendschappen worden gesloten. Voor veel nieuwkomers is Woudrichem het stadje van hoop en belofte. Alles wat ze elders niet konden vinden, ligt hier als een kostbaar verjaardagsgeschenk voor het grijpen. Ze moeten alleen zelf de slingers ophangen.

Aan de nieuwe bewoners kleven prachtige verhalen van veerkracht, vernieuwing en vooruitgang. Terwijl ik naar hen luister, hoor ik ook een ode aan de Woerkumse geschiedenis. Samen omarmen we de vooruitgang en creëren we een toekomst waarin hoop en bloei centraal staan. Ineens begrijp ik dat alle veranderingen net zo waardevol zijn als de steeds hoger wordende dijken en de frisse lentezon.

Geniet van de aanstormende zomer.

Claudia Maser

't Poortaal-archief vind je op www.woudrichemvesting.nl

Redactie:
Ronald van den Ende,
Sophie Krale
Monique van de Ven
Cecilia Verhaar
Ewa Wildmark

Fotografie:
Sophie Krale

Illustratie:
Ineke Becht

Contact:
06-53 20 60 99
info@woudrichemvesting.nl

Wij gaan er twee maanden tussenuit. De volgende uitgave staat gepland voor 4 september a.s.

Wilt U ons helpen om het volgende nummer uit te geven?

Mail naar info@vestingwoudrichem.nl
Onze dank is groot!

